

La festa, contra la mort

Bienve Moya

A partir de l'abril el calendari mediterrani obre l'estació festiva del bon temps, que es tancarà quan arribi la tardor. En tota l'àrea cultural les celebracions se succeeixen una rere l'altra pautades per la concurrència de l'activitat del medi natural amb la vella economia agrària. Ambdós assumptes: els fenòmens estacionals i l'economia agrària, van ser ritualitzats (dramatitzats) i transformats en culte per les velles religions, litúrgies que han posat fonaments a les actuals representacions festives, ja que d'això tracten les "festes" d'aquest cicle de l'any, de posades en escena sobre l'avinentsa de l'economia humana i l'aprofitament del medi natural. La regeneració dels camps: Rams, Pasqua, l'Arbre de maig; els treballs i l'aprofitament dels productes primaris i la celebració i regraciament per aquests: Corpus de les flors (sant Jordi), fogueres i lluminàries de sant Joan, del Carme; les festes majors, els nombrosos festivals que sorgeixen al voltant d'aquests dies.

Personalment tinc el convenciment que el pensament implícit en la festa s'alça enfront la consciència de l'indefugible peribilitat humana: la festa és un somni de l'edat d'or, d'una utòpica volició d'eternitat. Tots els somnis d'eternitat (la religió) han posat com a colofó de la vida de treballs, un Valhalla de felicitat eterna, desocupada i libèrrima. Havent perdut l'Edèn, després de la maledicció del "et guanyaràs el pa amb la suor del front", aconseguir el dia festiu, el dia lliure de l'irremissible obligació del treball, va ser, per a la felicitat de l'home, un aconseguiment gegantí, una mena d'evocació de l'edat d'or, del paradís, on el tracte amb els déus (l'inefable) era de tu a tu.

La societat actual reivindica el dret l'ocupació perquè en el món industrial (i encara en el postindustrial) el treball assalariat és l'única forma d'adquirir el béns materials que desitgem. La jornada de vuit hores va ser una lluita contra l'esclavitud del treball sense remissió. Però el dia lliure (la festa), és un combat contra la mort, contra l'indeturable deteriorament anímic i contra la mort física, i més important, una pugna per l'irrenunciable propòsit d'una existència feliç. Per aquesta raó el dia festiu neix sota l'empara de la sacralitat. Avui, entrats en aquesta societat de pensament líquid i costums epidèrmics, cal vindicar la festa perquè representa la llibertat contra la prosaica rutinarietat que ens fa present cada dia la perible condició humana. La sacralitat (ja sigui per principis, ja sigui per acord social) ha d'emparar la festa, el "dia lliure" (sense obligacions exògenes). En les cultures religioses, contradir el dia "sagrat" és tabú. Per aquesta raó l'home posà la inqüestionabilitat de la festa sota l'empara d'una autoritat extrahumana (els déus), perquè fos indefugible. La

sacralitat (els principis, el pacte) ha d'emparar allò que una societat considera indiscutible.

Sota la llum del racionalisme 2.0, podria semblar encertat i lògic —com en l'actualitat es predica des del neoliberalisme globalista— de repartir "equilibradament" tot el temps d'un individu en hores fixes de treball i de lleure, i evitar els grans espais d'inactivitat laboral. Però el racionalisme —un gran pas en la filosofia— (i encara menys les conseqüències de la globalització) no ha de ser millor que l'aconseguint de la utopia del "dia lliure", el pas des d'una alba a l'alba a l'altre dia: despertar/nàixer, viure, dormir/morir, per renéixer a l'alba següent, la mesura humana del temps. El dia sencer a l'albir de l'aventurera voluntat, o si voleu, encara, de la volubilitat individual. Perquè aquest dia ens remet a l'edat d'or, somni al qual l'home mai no ha volgut renunciar. Prescindir d'aquest "dia de festa" —sense obligacions, ni polítiques (perquè ho recolza la llei —pacte social), ni laborals (perquè l'empara el costum, o la ideologia), perquè és exogen a la voluntat de les oportunitats econòmiques—. Acceptar un "repartiment racional" del temps festiu, ens allunya d'aquell somni arcà. I sobretot no podem renunciar a aquesta part de la utopia perquè és un somni guanyat a la certesa de la mort. La festa és un desafiament —incomplert, però taumatúrgic—, a la indefugibilitat de la mort, insisteixo, de la perseverant mort del cos. I encara més important, contra la irrenunciable reivindicació de una existència intel·lectualment feliç. Vet aquí el triomf de la festa, de la vida. De matèries com aquestes —un pel més complexes, és clar— tracta el filòsof Byung-Chu-han, en «*La sociedad del cansancio*». Herder, 2012

Bienve Moya

Article publicat al Diari Ara, el 4 d'abril de 2018